

WPA pripravlja seznam ameriških skladateljev

Federalni glasbeni oddelki sestavljajo seznam ameriških skladateljev (Index of American Composers), ki kaže, da imamo v Združenih državah precejšnje bogastvo kreativnih talentov na polju glasbe.

Kaj pa je "ameriška glasba?" Na to vprašanje je odgovorila WPA ob sestavi tega seznama. "Brez ozira na to, kaj uganjajo nekateri druge vlade, ki si pri zahtevajo zožiti in omejit svoje kulturno življenje v tesnih nacionalističnih ali plemskih mejah," poudarja Ellen S. Woodward, pomožna upraviteljica na delu tiskovnih in profesionalnih dejstevov pri WPA, "mi v Združenih državah priznavamo, da je naša kultura stvarjena od prispevkov ljudi, ki so prišli skoraj iz vseh krajev sveta. Na polju glasbene proizvodnje je smatramo za ameriško ne le dela skladateljev, ki so se rodili v tej deželi oziroma so postali državljani vsled naturalizacije, marveč tudi dela vseh skladateljev, ki so se sploh nastanili v Združenih državah."

Ameriška glasba je postala bistven del programa federalnega glasbenega oddelka. To je prvič postalo znano v marcu 1936, ko je bil sestavljen seznam vseh glasbenih kompozicij, izvedenih tekom onega meseca s strani 443 koncertnih in drugih izvajajočih skupin federalnega glasbenega projekta WPA. Izmed skupnega števila 1.603 kompozicij se je pronašlo, da je bilo več kot 500 istih delo ameriških skladateljev.

Ameriški glasbeniki se niso mogli načuditi, da je bila ameriška glasba tako močno zastopana v programih WPA. Nato je WPA sestavila seznam vseh ameriških skladb, ki so bile izvedene na vseh programih njenih glasbenih skupin tekom dobe osemnajstih mesecev. Ako vključimo še skladbe, ki so bile izvedene kasneje tekom "narodnega glasbenega tedna" meseca maja, dobimo skoraj popoln seznam ameriških skladateljev.

Indeksi približno 5.000 skladb, ki so delo več kot 2.000 ameriških skladateljev oziroma skladateljcev živčih v Združenih državah. Seznam izkazuje umotvorenje preteklosti in sodobna priznavanja moderne glasbe, in to v takem obsegu, da bi se pred samimi desetimi leti kaj takega zdelo neverjetno. Ko bo seznam izdan, bomo v njem imeli vrsto informacij o glasbeni produkciji tega naroda, kakršen ni bil še nikdar na razpolago našim glasbenikom in dirigentom. Pričakuje se, da bo povpraševanje s strani občinstva po izvajanju ameriške glasbe vsled tega nastalo še večje.

Važen del delovanja orkestru WPA predstavlja nove skladatelje poslušalcev. Na primer, v mestu Chicagu je bila lansko poletje ob zaključku prve

sezona Illinoiskega simfoničnega orkestra razdeljena brošura, ki je vsebovala popoln seznam vseh izvedenih kompozicij, dodana pa je bila oznaka, dali je bila dotična skladba svetovna premijera oziroma prvi izvedena. Svetovne premijere so vključevali simfonije Richarda Czerwonkega in Roberta S. Whitneyja, simfonično pesem Roberta S. Childa ter overture, suite in fantazije sledečih skladateljev: Radje Britain, Irwin Fischer, Florence Calijikian, David Van Vactor in Philip Warner.

"Že sama imena naših ameriških skladateljev," naglašala mrs. Woodward, "nam dajejo dojem o široki raznovrstnosti starokrajskih prispevkov, ki so obogatili naše prebivalstvo in našo kulturo, in potrjujejo dejstvo, da smo najbolj resnični Amerikanci tedaj, kadar sprejemamo in naturaliziramo pripevke in doneske k ameriški glasbi."

Indeksi ameriških skladateljev, ki bo kmalu dovršen, vsebuje tudi življenjepisne podatke, kakor tudi opis skladb in izvleček iz priobčenih kritik. Dr. Nikolaj Sokoloff, ravnatelj federalnega glasbenega projekta WPA, izjavlja: "Ako ima količina skladb, za katerih izvajanje smo se potrudili, v sebi trajno vrednost, bo že to pomenjalo velikanski napredek na polju domače glasbe."—WPA.

Ne bodite v skrbeh zaradi svojega srca

Po članku Milтона MacKaya v "Reader's Digestu", Pleasantville, (USA).

O človeškem srcu pišejo dandanes marsikaj neugodnega. Časopisi poročajo o naraščanju umiranja zaradi srčnih bolezni. Napredujoče znanje o telesnih funkcijah in znanstvena odkritja o zatiranju bolezni so znatno pripomogla k izboljšanju ljudskega zdravja, hkrati so pa ustvarila celo množico hipohondrov (ljudi, ki si venomer domišljajo, da bolehalo za to ali ono boleznijo). Za simptom, ki ga ni mogoče takoj natanko opredeliti, zvale zdravniki navadno krivdo na srce.

Zaradi srca si pa nikar ne belimo glave. Srce se neverjetno rado prilagodi neugodnim okoliščinam in se celo z nenavadno zmogljivostjo tudi samo pozdravi.

Svoje dni je zdravnik zaskrbljeno zmajal za glavo, ako je s stetoskopom (posebno pripravo za preiskovanje srca) ugotovil razne šume v srcu. Z isto skrbjo je govoril tudi o motnjah v utripanju žile.

Danes vam bo strokovnjak za srčne bolezni povedal, da za pomen, v mestu Chicagu je bila lansko poletje ob zaključku prve

bi napisal oporoko. Motnje v utripanju žile utegnejo biti samo znak nedolžnega živčnega napada. Ko sem prebolel pljučnico, mi je dejal zdravnik, da bom vse svoje življenje čutil "šumenje" v srcu. Tri leta pozneje ni bilo o srčnem šumenju ne duha ne sluha več. Srce se je samo pozdravilo.

Časopisi so — nehoti — pripomogli do te boječnosti in zaskrbljenosti. Pogosto beremo v naslovih: "Naraščanje umiranja zaradi srčnih bolezni." V letu 1935 so za 312.333 smrtnih primerov menili, da so jim bile vzrok srčne bolezni. To je za 9000 smrtnih primerov več kakor prejšnje leto in še enkrat toliko kakor jih navajajo za rak, ki stoji v statistiki na drugem mestu.

Te številke nas utegnejo zapeljati v zmotno. Na koncu koncev umremo vsi za oslabelost srca. Srce je pa zrcalo vseh organov, ki jim služijo; ako eden izmed njih opeša, si mora naša potrpeljiva črpalčka natovoriti še novo breme. Le malo ljudi umre samo za eno boleznijo, večina jih umre za več. Zdravnikova naloga je pa, da napiše glavni vzrok smrti. Moda v diagnostiki se menja. Pri starih ljudeh — na primer — so včasih navadno glavni vzrok smrti pripisovali "starostni oslabelosti", zdaj ga pripisujejo pa "srčnemu kolapsu" ali nenadni srčni oslavitvi. Primerjava novejših statistik s statistiko 90tih let nam tukaj kaj malo pove.

Zdravniška veđa je pri zatiranju tifusa, škrlatinke, koz, davice in slabokrvnosti že zelo napredovala. Človek mora pač za neko boleznijo umreti, in kolikor manjša je verjetnost, da umre za to ali ono nalezljivo boleznijo, toliko večja je možnost, da je vzrok smrti kakšna srčna bolezen. Ne gre za število smrtnih primerov, vse bolj gre za življenjsko starost ob smrti.

Značilno je, da samo za starost sedemdesetih in osemdesetih let lahko ugotovimo resno naraščanje krvnega obtoka. V tej starosti se pa telo tako ali tako neizogibno obrablja in odpove.

Prave srčne bolezni deli dr. Ernst P. Boas v štiri razrede: bolezni, ki imajo svoj izvor v sifilidu, v revmi, v visokem krvnem pritisku, ali pa poapnenju žil.

Sifilida seveda ne prizadene samo srca, temveč se loti vsega telesa. To je sicer zelo zahrbtna bolezen, zraven je pa ena izmed tistih srčnih bolezni, ki jim zdravnik more do živga. Ako o zdravimo sifilido, se zmanjša tudi število smrti zaradi srčnih bolezni za eno desetinko.

Pri zatiranju revme pa še nismo dosegli nikakršnega vidnega uspeha; to je bolezen, ki najbolj otroke napade. Povprečna starost za revmo bolehalo otrok je dvanaest let, in ako je srce občutno prizadeto, imajo ti uboži le malo upanja, da bodo živeli dalj ko do petnajstega leta. V mnogih znanstvenih zavodih se trudijo, da bi odkrili in preprečili vire te skrivnostne bolezni.

Lazaro Cardenas, predsednik Mehike.

Večina srčnih bolezni ima svoj izvor v visokem krvnem pritisku ali pa v poapnenju žil, v boleznih, ki v starosti pogosto nastopata skupaj. Naj bodo vzroki zvišanega krvnega pritiska še tako skrivnostni in zamotani, bridko je dejstvo, da 60% teh žrtev na koncu koncev oboli za to ali ono srčno boleznijo. Srce se razširi, da lahko ustreže zvišanemu naporu, ki nastane zaradi poganjanja krvi skozi ozke, odporne žilne cevi. In tako se prav kmalu utruji. Koronarne arterije (poapnenje venčnih srčnih cevi) in kronično vnetje možganov sta bolezni, ki ju spremlja tudi visok krvni pritisk; možganske arterije utegnejo zdaj zdaj počiti, in tako grozi človeku nevarnost kapli. Navadno pride za prvim udarcem kapi tudi drugi in naposled človek umre, ali pa čisto opeša. Vendar je pa tudi mnogo primerov, ko za prvim udarcem kapi ne pride nobeden več.

Požrešnost in nje posledica, zamaščenost, pripomoreta človeku do prezgodnje smrti. Po statistikah življenjskih zavoralnih žive suhi ljudje dalje ko debeli. Debeluši ljudje nalože svojemu srcu preveč dela s poganjanjem krvi.

Živčni sistem in endokrine žleze, ki vplivajo na človekovo čustveno življenje, so menda odgovornejše za motnje v krvnem obtoku kakor srce samo.

V londonskem medicinskem časopisu "Medical Research Councilu" so pred kratkim objavili tole spodbudno novico: pred 10 leti so preiskali tisoč nekdanjih vojakov, ki so vsi bolehalo za srčnimi boleznimi. Zdaj, po desetih letih, živi še 51 odstotkov teh bolnikov in med temi — smrti posvečenimi ljudmi — celo 42 odstotkov ni občutilo v vsej tej dolgi dobi nikakršnih izpremenjenih telesnih simptomov.

Skraini čas je že, da si milijoni ljudi nehalo po nepotrebnem beliti glave zaradi srca.

Dajte se preiskati zanesljivemu zdravniku. V nekaj minutah vam bo povedal, ali imate kaj na srcu. Ako vam bo dejal, da ne, nikar se dalje ne skrbite. Ako vam bo pa pritrdil, ubogajte njegove nasvete in živeli boste mirno in srečno tako dolgo, kolikor let vam je namenila vaša podedovana konstitucija.

Dva nova mezdna načrta v kongresu

Unijski voditelji kritizirajo zavlačevanje

Washington, D. C. — (FP) — Zdaj se je izvedelo, da odvetniki federalnega delavskega departamenta sestavljajo dva mezdna načrta, ki naj bi nadomestila onega, ki je običaj v delavskem odseku nižje kongresne zbornice. Sestavo novih načrtov je sugestiral predsednik Roosevelt. Eden naj bi takoj prišel na razpravo, drugi pa pozneje. Slednji naj bi bil nekakšen kompromis.

Eden vsebuje nekatere provizije angleškega meznega zakona in predvideva ustanovitev federalnega odbora kakor tudi ustanovitev odbora treh članov za vsako industrijo. Te naj bi tvorili reprezentantje delavcev, delodajalcev in vlade. Na svojih konferencah bi člani teh odborov uveljavljali dekrete o mi-

nimalni mezdni in maksimalnem delovniku in ti naj bi imeli moč zakona. Administrator bi bil delavski departament, ki bi imel pravico vetiranja — zaključkov meznih odborov.

John P. Frey, predsednik departamenta kovinskih unij Ameriške delavske federacije, je v nedavni izjavi dejal, da bi bilo dobro, ako bi Amerika posnemala Anglijo. Dal ni zagotovila, da bo Ameriška delavska federacija podpirala mezdni načrt, temveč le sugestiral, da je proučevanje angleškega zakona umestno.

Drugi mezdni zakonski načrt, ki ga sestavljajo, določa minimalno mezdo \$14 na teden v južnih državah in \$16 v severnih ter maksimalni delovni teden 40 ur. Nekateri kongresniki so proti razpravi o načrtih minimalne mezdne in maksimalnega delovnika v tem zasedanju kongresa. Vprašanje te zakonodaje naj bi igralo glavno vlogo v prihodnji volilni kampanji.

Lobisti delavskih unij zahtevajo, da pridejo načrti čim prej na dnevni red. Oni so proti zavlačevanju, taktiki, ki jo je o svojili kongresnica Mary T. Norton, načelnica delavskega odseka nižje kongresne zbornice. Ona je nedavno naznanila, da se bo razprava pričela v zadnjih dneh marca ali pa v prvih dneh aprila.

Organizatorična kampanja jeklarjev

Pogodba z mogočno jeklarsko korporacijo ugladila pot

Pittsburgh, Pa. — (FP) — Organizatorji jeklarske unije vidijo veliko pridobitev v sklenitvi nove pogodbe z U. S. Steel Corp., čeprav vsebuje provizijo, da ena ali druga stranka lahko otvori pogajanja o meznem vprašanju. Glavna pridobitev je, ker se ta največja jeklarska korporacija ni pridružila drugim industrijskim magnatom, ki zahtevajo znižanje mezd.

Velika zmaga jeklarske unije je v tem, da ima zdaj priliko raztegniti organizatorično kampanjo. Dokler ni bila sklenjena pogodba z največjo jeklarsko korporacijo, je bila kampanja otežkočena. Mnogi so se bali vstopiti v unijo, dokler ni bila pogodba podpisana, ker niso vedeli, kaj bo storila korporacija. S sklenitvijo pogodbe je bila negotovost odpravljena in uniji se je odprlo široko polje za organizatorične aktivnosti.

Jeklarji delavci vedo, da je unija izvajala višje mezdne v jeklarski industriji. Zvišale so jih celo kompanije, ki nimajo pogodb z unijo. Delavci imajo to potrjeno v poročilu Bethlehem Steel Corp., ki ga je naslovila svojim delničarjem in kate-rega je objavil list Steel Labor, glasilo jeklarske unije. Eugene Grace, predsednik jeklarske korporacije, pravi v tem poročilu, "da so mezdne jeklarskih delavcev dosegle najvišjo stopnjo." Danes so 31 odstotkov višje kakor leta 1929. Delavci so preteklo leto prejeli več denarja na teden, čeprav so delali samo 36 ur, kakor l. 1929, ko so delali 48 ur na teden.

Organizatorji pravijo, da jeklarski delavci zdaj potrebujejo več pouka o važnosti unije, ki jim daje zaščito. Posebati morajo seje, plačevati prispevke in skupno nastopati proti neupravičenim zahtevam delodajalcev. To jim bo prineslo še večjo zaščito kakor jo uživajo sedaj.

Jeklarska unija se zdaj pogaja z drugimi kompanijami glede sklenitve pogodbe.

Dodatne apropiacije za oskrbo revežev

Tri delavske organizacije podprle zahtevo

Washington, D. C. — (FP) — Tri delavske organizacije so začele pritiskati na kongres, da dovoli \$600.000.000 za finaniranje oskrbe revežev v tem fiskalnem letu. Roosevelt je priporo-

Slovenska Narodna Podporna Jednota

2637-59 So. Lawndale Ave.	Chicago, Ill.
GLAVNI ODBOR	
UPRAVNI ODBOR:	
Vincent Calahar, predsednik.....	2637 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
F. A. Vider, gl. tajnik.....	2637 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Lawrence Grunich, penk. taj.....	2637 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Vagrich, gl. blagajnik.....	2637 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Vagrich, drugi distriktni podpredsednik.....	2637 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Vagrich, tretji distriktni podpredsednik.....	2637 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Vagrich, četrti distriktni podpredsednik.....	2637 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
PODPREDSEDNIKI:	
Andrija Vidrih, prvi podpredsednik.....	609 Russell Ave., Johnstown, Pa.
Frank Bolka, drugi podpredsednik.....	323 E. 15th St., Milwaukee, Wis.
John Pothar, 3r. pri distriktni podpredsednik.....	Box 327, Strabane, Pa.
Camille Zarach, drugi distriktni podpredsednik.....	3507 W. 63th St., Cleveland, Ohio
John Klanek, tretji distriktni podpredsednik.....	614 Todd St., La Salle, Ill.
Edward Tamsie, četrti distriktni podpredsednik.....	Box 534, Walsenburg, Colo.
GORPODARSKI ODBOR:	
Math Petrovich, predsednik.....	233 E. 15th St., Cleveland, Ohio
Vincent Calahar.....	2637 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
F. A. Vider.....	2637 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Vagrich.....	2637 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Olin.....	321 E. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.
Donald J. Lotich.....	1937 E. Trumbull Ave., Chicago, Ill.
Jack Zupan.....	1400 S. Lombard Ave., Berwyn, Ill.
POROTNI ODBOR:	
John Gorick, predsednik.....	614 W. Hay St., Springfield, Ill.
Frank Barlich.....	19311 Muskegon Ave., Cleveland, Ohio
Anton Balar.....	Box 37, Arma, Kansas
Frank Vranich.....	318 Turner St., Luzerne, Pa.
John Trdelj.....	Box 327, Strabane, Pa.
NADZORNI ODBOR:	
Frank Zalta, predsednik.....	2601 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Frank Malcol.....	23 Westcott Ave., Peru, Illinois
Milan Medvedek.....	12909 Arcade Ave., Cleveland, Ohio

čil kongresu, da dovoli v te svrhe \$250.000.000.

Pisma, vsebujoča zahtevo, da kongres dovoli to vsoto, so naslovili kongresnikom John Brophy, direktor Odbora za industrijsko organizacijo, Delavska nestrarskarska liga in Delavska zveza, organizacija brezposelnih delavcev. Dalje je bila predložena peticijska, da kongres upošteva Schwellenbach-Allenovo resolucijo, ki naglašala, da ne sme biti nihče, ki je uposlen pri gradnji rečnih projektov, odpuščen, če ne more dobiti zaslužka v privatnih industrijah. Peticijska mora dobiti 218 podpisov, da pride resolucija na dnevni red.

Delavska zveza trdi, da je čez tri milijone delavcev izgubilo zaslužek v zadnjih petih mesecih in da armada brezposelnih stalno narašča.

POZOR, ROJAKI!

Tem potom lačen sina William Demšarja, nazadnje se je nahajal v Butte, Mont., leta 1926 in od tega časa nismo več čuli o njem. Rojake prosim, če kdo ve za njega naj mi to naknani, ako bo pa sam čital ta oglas, naj se javi nemudoma svojem očetu na naslov: Blaž Demšar, R. R. #2, Chekopee-Pittsburg, Kans. — (Adv.)

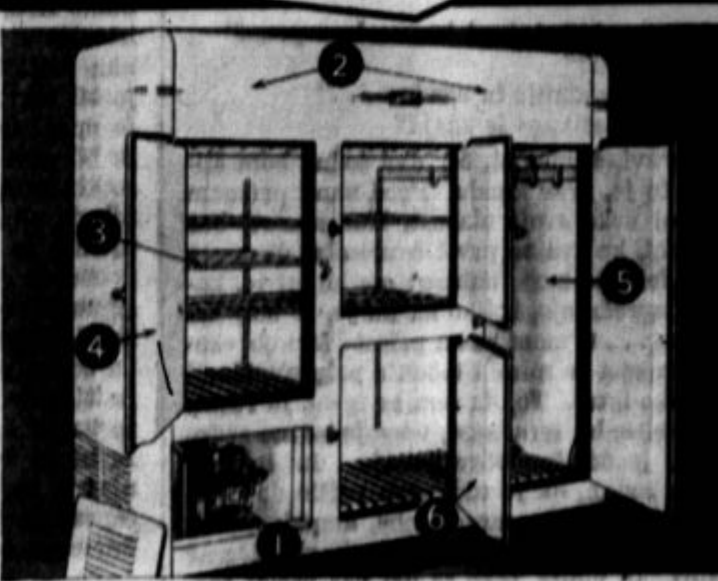
SLOVENSKA NARODNA PODPORNJA JEDNOTA

Izdaja svoje publikacije in še posebno list Prosveta za korist, ter potrebno agitacijo svojih društev in članstva in za propagando svojih idej. Nikakor pa ne za propagando drugih podpornih organizacij. Vseka organizacija ima oblačno svojo glasilo. Torej agitatorični dopisi in naznanila drugih podpornih organizacij in njih društev naj se ne pošiljajo listu Prosveta.

POZOR!

Trgovci hrane, restavranti

Ta 46 kubičnih čevljev
KELVINATOR
ELEKTRIČNA HLADILNICA
samo \$573⁰⁰
KOMPLETNO INSTALIRANA

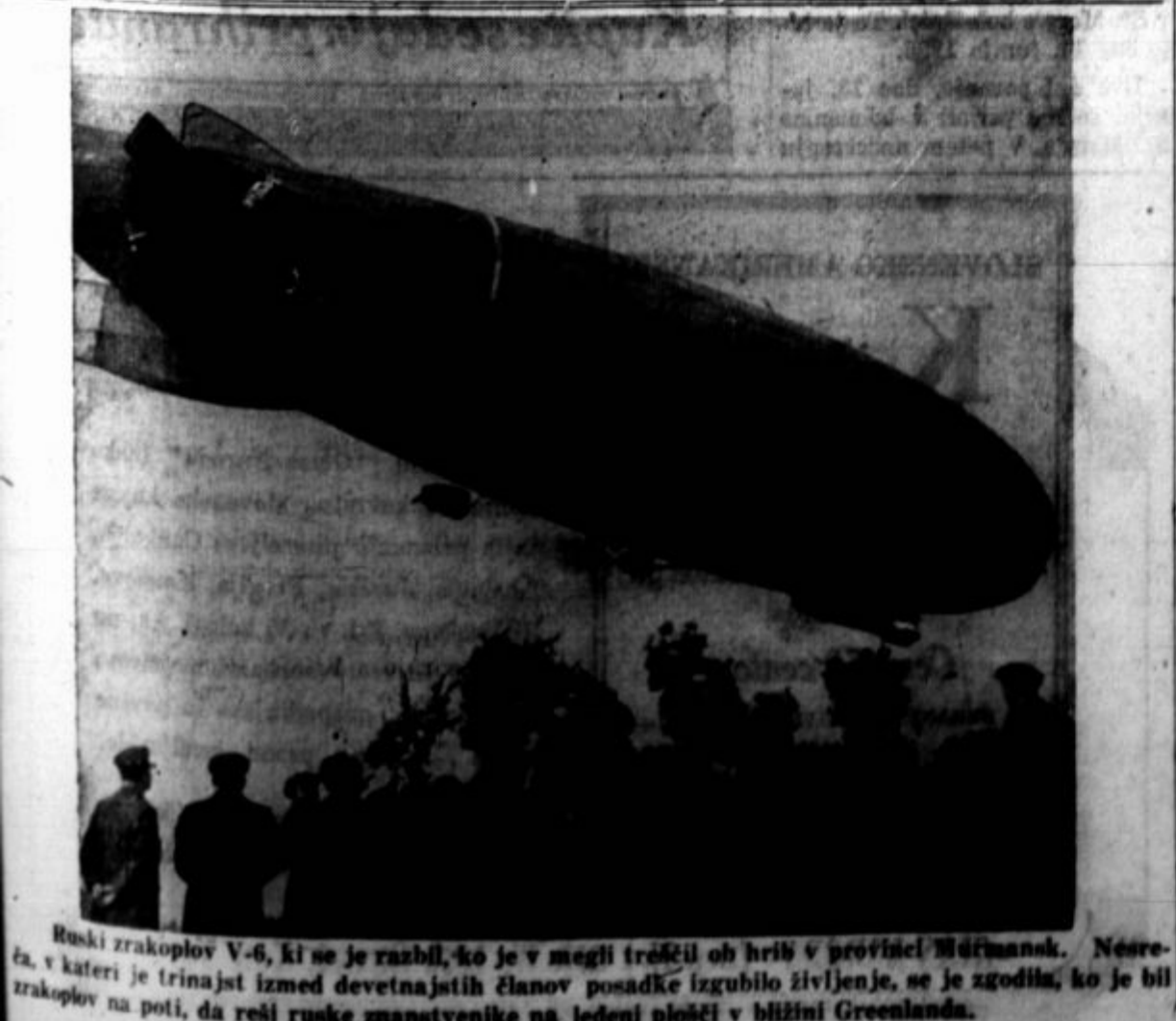
UGODNOSTI KELVINATORJEVE

1. Nov nad-nilni pritisk jamči zanesljivo, nizko ceno hlajenja.
2. Kompaktno, zmogni fine vrste hladilni oddelki na vrhu drže pravo temperaturo in primerno svežost.
3. Premikajoče, dolgo-trpežne žilne mreže.
4. Polne tri palčne vrata in stenska izolacija.
5. Polne velikosti oddelek s trdnico za meso, kakor kaže slika — ali pa dva posamezna oddelka.
6. Trpežno Dulux izvršeno znotraj in zunaj; ne bo razpokalo, odletelo ali postalo rumeno. Lahko za čistiti.

Vprašajte nas za kakoršenkoli refrizeracijski sistem. Mi imamo hladilnice pijače, refrizeracijske razstavnice, hladilnice za vodo in popolno zalogo refrizeracijskih strojev. Vsa ta oprava se prodaja za malo takojšnjo naplačilo in ostalo plačate na lahke mesečne obroke z vašim računom za električno posluglo.

Do se pokrjuje obresti in drugi stroški, se računa za hladilnice prodane na obroke malo več.

COMMONWEALTH EDISON COMPANY
Refrigeration Division, RANDolph 1200, Local 143

Ruski zrakoplov V-6, ki se je razbil, ko je v megli trčel ob hrib v provinci Wüfmanak. Nevarno, v kateri je trinajst izmed devetnajstih članov posadke izgubilo življenje, se je zgodilo, ko je bil zrakoplov na poti, da reši ruske mornarstvenike na ledeni plošči v bližini Greenlanda.

F. M. DOSTOJEVSKI:

Bratje Karamazovi

Roman v štirih delih s opitjem — Poslovni Vladimir Levčič

"Oh, kakša škoda," je razburjeno vzdihnil Aljoša, "da nisem prej poznal vajinega razmerja, drugače bi bil že davno sam prišel k vam in vas prosil, da pojdite z menoj skupaj k njemu. Ali verjamete: v vročici, med boleznijo, se mu je bledelo o vas. Niti slutiti nisem, kolikaj ste mu dragi! In ali je res, ali je vendarle res, da mu niste našli tistega Žučka? Njegov oče in vsi dečki po vsem mestu so ga iskali. Verjamete, odkar je bolan, mu je vprilo mene že trikrat ves solzan ponavljal: 'Zato sem bolan, papa, ker sem takrat umoril Žučka; Bog me je kaznoval za to.' Tega mu ni moči izbiti iz glave! In če bi le mogli zdaj dobiti tega Žučka in mu pokazati, da ni umrl, ampak da živi, bi menda kar od mrtvih vstal od veselja. Vsi smo se zanašali na vas."

"Povejte, zakaj ste se nadejali, da jaz najdem Žučka, to je, da ga najdem prav jaz?" je s silno radovednostjo vprašal Kolja. "Zakaj ste računali prav name in ne na koga drugega?"

"Nekaj je bilo slišati, da ga vi iščete in da ga boste privedli, kadar ga najdete. Smurov je govoril nekaj takega. In kar je glavno, vsi se trudimo in ga prepričujemo, da Žučko živi in da smo ga nekje videli. Dečki so dobili neke zanj živega zajčka, pa ga je samo pogledal, komaj nasmešnil se je in že prosil, naj ga izpuste na polje. Tako smo tudi storili. Pravkar se je vrnil oče in mu je prinesel middellandskega piščka, ki ga je takisto neke dobil, meneč, da ga bo s tem potolažil; a videti je, da je bilo to pot še huje..."

"Se to mi povejte, Karamazov: kakšen je ta oče? Poznam ga; a kaj je po vaši sodbi: burkač ali pajcač?"

"Oh ne, so ljudje, ki globoko čutijo, toda kakor da jih nekaj k tlom tišči. Burkaštvo je pri njih nekakšna jezna ironija proti tistim, katerim se zaradi dolgotrajnega poniževalnega strahu pred njimi ne upajo povedati resnice v oči. Verjemite mi, Krasotkin, da je takšno burkaštvo časih sila tragično. Zanj se je zdaj vse, vse na svetu strnilo v Iljušo, in če Iljuša umre, bo ali zblaznel od gorja, ali pa si bo vzel življenje. O tem sem skoro prepričan, kadar zdaj gledam nanj!"

"Razumem vas, Karamazov, vidim, da poznate človeka," je najdeno dodal Kolja.

"A ko sem vas videl s psom, sem kar mislil, da ste privedli prav tistega Žučka."

"Počakajte, Karamazov, morda ga tudi res še najdemo — a ta pes je Perezvon. Zdalej ga bom spustil v sobo in morda bom s tem Iljušo bolj razveselil nego z middellandskim piščkom. Počakajte, Karamazov, takoj boste zvedeli še nekaj. Oh, Bože moj, le kaj vas zadržujem!" je zdajci burno vzdihnil Kolja. "V samem suknjiču stojite na takem mrazu, pa vas zadržujem, vidite, kak sebičnež sem! O, vsi smo sebičneži, Karamazov!"

"Ne vznemirjajte se, mraz je res, da, a jaz se ne prehladim zlepa. Toda pojdite. Sicer pa: kako vam je ime? Da ste Kolja, vem, a kako dalje?"

"Nikolaj, Nikolaj Ivanov Krasotkin, ali, kakor pravijo uradno: sin Krasotkin," se je kdo v zakaj zasmel Kolja, nato pa je takoj dodal:

"Moje ime Nikolaj mi je seveda zoprno."

"Zakaj neki?"

"Ker je vsakdanje in uradno..."

"Trinajst let vam je zdaj?"

"Se pravi, štirinajst, čez dva tedna bom štirinajst, to je, prav kmalo. Pred vami priznam že naprej neko svojo slabost, Karamazov, baš pred vami, ko sva se prvič seznanila, da boste takoj videli vso mojo naravo: mrzko mi je, kadar me izprašujejo, koliko let mi je, še bolj nego mrzko... O meni se na primer širi obrekovalstvo, da sem se minuli teden s pripravnicarji razbojnik igral. To, da sem se igral, je resnica, a da bi se bil igral zase, v svoje lastno zadovoljstvo, je odločno obrekovalje. Iz tehničnih razlogov sodim, da je tudi vam prišlo do ušes, toda igral se nisem zaradi sebe, ampak zaradi otročadi, ker si brez mene niso mogli ničesar izmisliti. In vidite, tako se pri nas vselej raz-

nese kak nezmisel. To vam je mesto spletk, tako vam povem."

"Nu, a tudi če bi se bili igrali v svojo lastno zabavo, kaj bi bilo to takega?"

"Nu, zaradi sebe... Ali bi se vi morda ali konjičke?"

"Ne predstavite si to takole," se je nasmešnil Aljoša. "V gledališče, na primer, hodijo vendar odrasli ljudje, a tudi v gledališče predstavljajo prigode vsakovrstnih junakov, časih tudi z razbojniki in vojno: mar to ni isto, seveda na svoj način. In če se mladi ljudje med odmorom igrajo vojsko ali razbojnike — saj je vendar tudi to porajajoča se umetnost, potreba po umetnosti, ki se oglašja v mladi duši, in te igre postanejo časih bolj akladne nego predstave v gledališču, razlika je samo v tem, da v gledališče hodijo gledat igralce, tu pa igra mladina sama. A to je samo naravno."

"Tako mislite? Takšno je vaše prepričanje?" Kolja mu je pazljivo gledal v obraz.

"Veste, dokaj zanimivo misel ste povedali; ko pridem zdajle domov, si bom nekoliko belil glavo s to stvarjo. Priznam, kar čakal sem, da se utegnem od vas česa naučiti. Učit sem se prišel k vam, Karamazov," je s prepričevalnim in priščenim glasom končal Kolja.

"Jaz pa k vam," se je nasmešnil Aljoša in mu stisnil roko.

Kolja je bil z Aljošo izredno zadovoljen. Presenečalo ga je to, da se je ta vel proti njemu docela kakor proti sebi enakemu in govoril z njim tako, kakor da je že "povsem velik."

"Umetnijsko vam pokazem zdalej," se je nerovno zasmel; "tudi to bo nekakšna gledališka predstava, prav zato sem prišel."

"Stopiva najprej na levo h gospodarjem, vsi vaši puščajo tam povrhnike, zakaj v izbi je tesno in vroče."

"O, saj sem prišel samo za trenutek; kar noter pojdem in bom sedel v suknji. Perezvon naj ostane tukaj v veži in naj umre: 'semkaj, Perezvon, lezi in umri!' — vidite, pa je umrl. A jaz pojdem najprej sam, da si ogledam, kako in kaj, in potem, kadar bo treba, mu poživim: 'semkaj, Perezvon!' Videli boste, kako bo takoj planil noter, kakor obseden. Treba je le, da Smurov v tistem trenutku ne bi pozabil odpreti vrat. Jaz bom že vse napravil, kar je treba, videli boste umetnijsko..."

V

Ob Iljuševih postelji

V že znani nam sobi, v kateri je stanovala rodbina znanega nam umirovljenega štabnega kapetana Snjegirjova, je bilo tisti trenutek kar zatohlo in tesno od mnogostevilnega občinstva, ki se je bilo nabralo. Nekateri izmed dečkov so to pot sedeli pri Iljuši in daši so bili, kakor Smurov, vsi pripravljeni utajiti, da bi jih bil Aljoša sprizajzil z Iljušo, je bilo vendarle takko. Vsa njegova umetnost pri tej stvari je bila v tem, da jih je bil zvezal z Iljušo drugega za drugim, ne s pomočjo "telefijih nežnosti," ampak nekam čisto po naključju in nepričakovano. Iljuši je bilo to neizmerna uteha v njegovem trpljenju. Silno ganjen je bil, ko je videl nežno prijateljstvo vseh teh dečkov, svojih nekdanjih sovražnikov, in njih sočutje do sebe. Samo Krasotkina je manjkalo in to bo vsa ta istorija s Krasotkinom, njegovim bivšim ednim prijateljem in začitnikom, na katerega je bil takrat navalil z nožičem v roki. Tako je mislil tudi bistroumni deček Smurov, ki se je bil prvi prišel spraviti z Iljušo. Toda Krasotkin sam, ko mu je Smurov od daleč namignil, da misli Aljoša zaradi neke zadeve priti k njemu, je takoj prekinil razgovor in odrezal dohod do sebe ter naročil Smurovu, naj neugoma obvesti Karamazova, da že sam ve, kako mu je ravnati, da ne prosi nikogar za avet in da bo, če pojde k bolniku, sam vedel, kdaj mu je iti, zato, ker ima "svoje račune." To je bilo že kakih štirinajst dni pred današnjo nedeljo. In tu je vzrok, zakaj Aljoša ni sam prišel k njemu, kakor se je bil namenil. Sicer pa je, čeprav je bil akenil počakati, vendar poslal Smurova še v drugo in v tretje h Krasotkinu. (Dolje prihodnjik.)

Charles Shega, (Nopeming, Minn.):

Dogodki bolnega delavca od leta 1930

(Nadaljevanje)

Celih štirinajst dni po tistem dogodku z duhovnom sem imel mir. Nekega dne se je napad od njihove strani ponovil, ko je prišla k meni nadzornica bolniških streljnih in me začela nagovarjati, naj privolim na spoved. Vztrajal sem, da ne grem. Potem so me začeli nadlegovati vsi: nuna, superintendenta, ki me je pestila sleherni dan, naj molim, tako tudi drugi. Vsakokrat sem odločno odvrnil. K meni so poslali slovenske nuno, a tudi ta ni ničesar opravila. Tako so se ti njihovi manevri ponavljali brez mala vsak dan. Končno so k meni poslali slovenskega duhovnika rev. Schweigerja, kateri pa me je že poznal in ni šilil s spovedjo.

Nekega dne je dejala bolniška nadzornica, da jutri je prvi pe-

tek v mesecu, ali jo bom uslišal in šel k spovedi. V to reč ne verjamem, sem odvrnil. Jezno je odšla, odnehal pa le ni. Par dni pozneje me je obiskal slovenski duhovnen rev. Lampe. Vprašal je, kdo v sobi je Slovenec in oglasil sem se, da sem jaz. Dejal je, da ga veseli biti skupaj s Slovencem, sicer bi slovenski jezik poznal — kakor da sem jaz edini Slovenec v vseh prostori Ameriki. Rekel je, da on misionari med Indijanci in pride rad v dotiko z "belimi ljudmi". Bil je na obisku v starem kraju in mi pravil kaj in kako je tam. Mislim, da je mnogo delavcev, ki bi si radi privoščili tak sport, da bi šli v stari kraj na uro gledat, ampak kapitalisti znajo poskrbeti, da delavci nikdar dovolj ne zaslužijo kot le za svoje skromne življenske potrebe. Itd. Njegovim vprašanjem, ki

Opazoval sem ga, kako so mu oči uhašale na Prosveto, ki je bila na mizi, rekel pa ni niti besedice o tem. Vstal je in dejal: da me še obišče, ako hočem. Rad vidim, da me kdo obišče. Nato se je odpravil k drugim bolnikom.

Naslednje jutro me je bolničarka obvestila, da me bodo premestili v drugo sobo. V tisti sobi je bil nek Poljak, ki je molil jutraj, pred in po vsakem obedu in vsak večer. Zdi se mi, da so se sramovali onega Finca, ker so bili vedno nad menoj radi spovedi, pa so se dogovorili, da me bodo v navzočnosti pobožnega Poljaka lažje pridobili. Par dni pozneje me spet obišče rev. Lampe, baš ko sva s sopsacijentom večerjali. Lampe je bil izpraševal, da li je katolik, katere cerkve član je, ali podpira cerkev gnotno, je li opravil velikonočno spoved, kateri gospod ga je spovedal, ali je kdaj slabo govoril o gospodih skromne življenske potrebe. Itd. Njegovim vprašanjem, ki

jih je stavil mojemu novemu tovaršu, sem se amejal in reverend me je postrani gledal. Ko sem povečeval, se obrne k meni in sede na postelj. Prišel je pravzaprav k meni, da opravi velikonočno spoved, pa sem ga zavrnil, da z menoj ne bo nič, ker v take stvari ne verjamem. Videl je, ko mi je bolničarka prinesla Prosveto in Proletarca, pa je skočil kot bi ga gad pčil: "Ti čitaš Prosveto in Proletarca, ti si socialist!" Ali niso tudi socialisti ljudje, kakor drugi? Nič ni odgovoril, le vpil je "socialist" in bežal ven. Toda, ker sem brezverec, se bojijo, da ne bi katerega pohujšal, ker sem hodil okrog, pa so se dogovorili, da bo najboljšje, da me pošljejo v Nopeming.

Dva dni pozneje me je obiskal dr. Maine in mi naznanil, da me popoldne odpeljejo v Nopeming. Veselim se te spremembe, ker bom imel vsaj mir, kajti tam ne bodo stali nad mano podnevi in ponoči zaradi spovedi.

V Nopemingu sem dobil zasebno sobo in počutil sem se do kaj dobro. Teden pozneje se je pojavila vročina nad sto stopinj, zdravniki pa se zame ne zmenijo. Počutim se vedno slabše, spet se mi je vdrila kri in to še v večji množini kot pred operacijo. Dr. Bray je odšel v drugo bolnišnico, kjer je dobil boljše plačo. K nam je prišel dr. Libens, ki se pa ni nič zmenil za bolnike. Povedal sem mu o krvavenju, pa je dejal, da preveč mislim na bolezen, zato sem slabši. Čez kake pol ure je prišla bolniška strežnica z nekakšnim mazilom, da si naj z njim namažem operirano boprtino, kakor ji je ukazal dr. Libens. Primem za mazilo, ga zmečkam in treščim v koš. Zakaj tako, je dejala. Zato, ker je to zdravnikovo delo, ne moje, zdaj pa naj mu gre povedat. Popoldne je prišel dr. Libens. Na vprašanje sem mu povedal isto, zraven pa dodal, da je nevarno s golim prstom mazati odprtino, ker se lahko rana prisadi, zdravnik pa to opravi z gumijastimi rokavicami, golega prsta pa ne more sterilizirati. Da mi je pridigo, nato pa dostavi, da sem najbolj siten pacient v Nopemingu in odšel.

Bolnik, ki je potreben pomoči in prosil zanj, je ne dobi. Kri gre od mene po dvakrat ali trikrat na dan. V decembru 1935 sem tehtal 197 in pol funtov, sedaj, v juniju 1936, pa tehtam le 168 funtov, torej sem zgubil brez mala trideset funtov na teži.

Tukaj so štirje zdravniki. Eden v Duluthu v St. Luke's in St. Mary's za jetične. V Duluthu je prostora v obeh nadstropjih, kadar sta obe polni pacientov, za okrog 50 bolnikov. V Nopemingu je prostora za 230 bolnikov.

Meni gre vedno na slabše. Nadieljem vsakega zdravnika, ki me obišče. Pride dr. Laird, ki je superintendent te bolnišnice. Trdim, da imam še hemoiride, on pa trdi, da jih nimam. Naslednji dan pridejo zdravniki Laird, Hedberg in Libens z nekim orodjem oziroma instrumenti, da me preiščejo. Mislim, da je vame porinilo sto možev, ko je inseriral tisti instrument, tako da se je odvajalo črevo natrgalo na več mestih. V dveh minutah sem bil ves moker, kakor bi me iz vode potegnil. Dr. Hedberg je ugotovil, da imam še dva hemoirida. On in dr. Libens odideta, ostal pa je pri meni dr. Laird. Čim sem prišel k sebi, sem ga vprašal, kaj bode sedaj z menoj. Prihodnji teden pride v Nopeming dr. Maine in me bo on preiskal, kajti on je izvršil operacijo. Tako se je zgodilo. Z njim sta bila dr. Laird in dr. Libens. Kaj je počel z menoj dr. Maine, je težko povedati. Kar niso prejšnji teden raztrgali v odvajalne mu črevo, so dokončali sedaj. Ko sem nehal vpiti, je dr. Maine dejal, naj mi dajo počitka za par minut, da si telesno opomore, nato pa spet na delo. V par minutah sem padel v nezavest, iz katere sem se zbudil kakor hitro so nehali s trpinčenjem. Dr. Maine in dr. Libens sta odšla brez vsake besede, pa tudi prej niso med seboj nič govorili.

Spet je pri meni ostal le dr. Laird. Ali me pošlje na opera-

This Establishment Has Donated to the U A W FORD DRIVE

We Urge U A W Members to Buy Here

No. 1011

FORD ORGANIZING COMMITTEE

Letaki, ki jih razširja avtna unija v zvezi z organizatorično kampanjo med delavci v Fordovih tovarnah.

cijo? Ne, ker nimajo kaj operirati. Saj vendar imam hemoiride. Zdravili jih bodo kakor pred operacijo. Prej so rekli, da bom potreboval le šest injekcij, nakar bo vse dobro. Drugič se rekli, da imam le še dva hemoirida, torej le še dve injekciji, pa bo vse okej. Dosedaj pa so mi dali že petnajst injekcij in vmes še operacijo, pa sem slabši kot prej. Dr. Laird je dejal, naj ne govorim tako, saj pazi, da mi zdravniki pomagajo kolikor največ morejo.

Spet so me premestili, to pot v prvo nadstropje k nekemu drugemu pacientu. Čakam ves teden, toda zdravnika ni nobenega na izpregled, četudi so v bolnici štirje, včas pa celo šest. Naveličam se čakanja in tovarišu rečem, ker je dan obiskov, bom šel kar domov, ako bom dobil vožnjo. Prišla je bolničarka umivat tovarša. Pripomnila je, da je lepo vreme, primerno za vožnjo, zlasti z novim avtom in v juniju. Dejal sem, da bom šel tudi jaz danes na vožnjo, ako pride kdo iz Hibbinga. Zakaj? Ikarat grem pomoči, ker mi je tu ne dajo. Odšla je v drugo nadstropje in povedala zdravnikom, kaj sem rekel. Med tem sem jaz skladil svoje stvari v papirnato škaflo in nameraval pogledat, če je kdo prišel iz Hibbinga. Vstopi dr. Laird in vpraša, če mislim iti domov. Da, le če dobim priliko. "Toda", je dejal zdravnik, "ti ne moreš stanovati z družino, ker pljuješ bacile." No, saj tega ne nameravam storiti, šel bom le k zdravniku, ne samo k enemu, temveč k dvema, trem... Če je kakšna pomoč, pa bom vprašal za vstop v okrajno bolnišnico v Hibbingu. Strinjal se je z mojim načrtom in dostavil, da mi bo pomagal. Že je hotel oditi, pa je rekel, ali ne bi morda hotel iti v Duluth, kar bi bilo boljše zame kot v Hibbingu? V Duluthu naj si izbarem katerega zdravnika. Slišal sem, da je dr. Struble izvrsten zdravnik za take bolezni. Dr. Laird je dejal, da čez dan ali dva bo prostor v St. Mary's bolnišnici. To je bilo dne 11. junija 1936.

Dva dni pozneje, dne 13. junija, so me peljali v bolnišnico St. Mary's. V petem nadstropju

so me stehali: 168 funtov. Čez dva dni me obišče dr. Struble. Ko me je preiskal, je rekel, da bo vzelo najmanj mesec dni, predno more temeljito preiskati odvajalno črevo, ker imam četrta in čaka velike odprtine in vse je otečeno. Nadzornici je naročil, naj inserira neko olje pomešano z belim praškom. Počutim se boljše. Zdravnik me obišče skoro vsak dan. Tudi dr. Maine me je obiskoval. Ko je potoke mesec dni, me je spet preiskal. Naslednji dan naj pridem v njegov urad na duluthsko kliniko. Čakal sem v vrsti in ob pol ene sem stal pred zdravnikom. Zgal je z elektriko in namazal z zdravili. Z votlo šivanko, ki ima sesalko na koncu, je predri črevo, stisnil sesalko, tako da se je vsa tekočina izpraznila. Z delom je bil gotov. Nek mlad zdravnik me je peljal v bolnišnico St. Mary. (Dolje prihodnjik.)

RAZPRODAJA

samo za ta mesec

1938 A-B ARISTOCRAT avtomatičen plin štedilnik

Prodajna cena \$87.50

(Prodajni davki posebej)

Manj 10 % za vaš star štedilnik \$8.75

VAŠA CENA JE

\$78.75

(Malo več z odplačili na obroke)

Avtomatičen plinov štedilnik stanovanj za kupiti — manj za rabiti

● Niti ena novejša ni v kuhinji od leta 1938 A-B Aristocrat štedilnika. Popolnoma enamiliran v beli barvi, lahko se čistijo porcelan s trdnimi obrobami. Ima 17 palcov velika peč s avtomatično kontrolno gorilno, prednjo opravilo za spekanje mesa iz villega aluminija posušeno dlavo. Velika prostor in gorilni prostor v peči. Štiri dvojne primerne gorilice in avtomatičen vilgalec na vrhu.

Kupite sedaj in prihranite!

MODERN COOKERY... CONSTANT HOT WATER... SILENT REFRIGERATION... GAS HEATING... THE PEOPLE'S GAS LIGHT AND COIL COMPANY

SLOVENSKO-AMERIKANSKI

Koledar

1938

Letošnji Koledar Vam bo zelo ugajal... Naročite ga še danes.

Cena 50 centov

100 STRANI ZANIMIVEGA ČITIVA: — POVESTI, RAZPRAVE, RAZNOTERO. STI. INFORMATIVNI ČLANKI

Bogato ilustriran

GLAS NARODA (Dep. N.) 216 W. 18th Street, New York

Največja zaloga slovenskih knjig v Ameriki!

V knjigarni "Glas Naroda" lahko dobite vsakovrstne slovenske knjige naših priznanih pisateljev: Cankarja, Tavčarja, Jurčiča, Preglja, Kmetova, Mličinskega, itd. V zalogi imamo prevode del svetovnoznanih mojstrov: Gospodarske, gospodinjke in poučne knjige... Igre, pesmi, zemljevide.

Ljubitelji lepe knjige naj pišejo po cenik knjig, ki jih imamo v zalogi.